

Inventarisatie van het loofbos ten Noord-Oosten van de Watertoren
in de A.W. duinen 1971

door R. de Graaff, W. v. Zomeren en H.Vader.

Terreinbeschrijving: (terrein no. 1)

Het hier geïnventariseerde terrein ligt geheel binnen de gemeente Bloemendaal

en is te vinden direct ten noorden van de duiningang bij de "Oase". Het terrein wordt begrensd door de brandgang waar de Rijnwatertransportleiding naar de P.W.N. door loopt; door het met dennen begroeide Adamsstort en verder door het grensraster dat van het Adamsstort naar de duiningang bij de "Oase" loopt. De oppervlakte van het terrein is 5,4 ha. en het bestaat geheel uit een oud eikenhakhoutbos.

Vermoedelijk is het terrein vroeger weiland geweest dat bij Mariënweide behoorde. Het maaiveld is op de meeste plaatsen slechts enige decimeters hoger dan het weiland waar het aan grenst, zodat het een vrij vochtige bodem heeft. Er loopt ook nog een oude greppel door, die af en toe voor een deel onder water staat.

Het eikenhakhoutbos heeft een mooie ondergroei van o.a. Amerikaanse en inlandse vogelkers en meidoorn, met plaatselijk een weelderige kamperfoelie begroeiing die ook hele oppervlakte's van de bodem bedekt. Op twee plaatsen staan enige ± 15 m. hoge grauwe abelen en langs een pad zijn een tiental kastanjes aangeplant.

In de N.W.hoek staan nog enige oostenrijkse dennen en sparren met ondergroei van sneeuwbes en door het hele bos verspreid staan enige berken.

In de noordelijke helft van het bos is vrijwel de gehele bodem bedekt met adelaarsvaren en het overige deel is op lichte plaatsen en langs de paden begroeid met gevarieerde kruiden.

De leeftijd van het bos is 50 à 70 jaar en de standikte van de eiken op 1 m. hoogte varieert van 10 tot 25 cm. In deze maat eiken kan de kamperfoelie weinig of geen schade meer aanrichten. Tenslotte dient nog vermeld te worden dat het bos doorsneden wordt door een aantal onverharde bospaden met een totale lengte van 1,7 km. waar gelukkig weinig gebruik van gemaakt wordt.

De inventarisatie:

Doordat in de winter 1970-'71 de helft van het nu door ons geïnventariseerde bos werd uitgedund, waarbij men ook alle voor de broedvogels zo belangrijke begroeiing heeft verwijderd, zoals de ondergroei en kamperfoelie, waren wij nogmaals in de gelegenheid om de achteruitgang van de broedvogels in een zodanig behandeld bos te bestuderen. Het bleek dat met name het verwijderen van de kamperfoelie zeer schadelijke gevolgen voor de broedvogelstand had.

Bij de hiervolgende vergelijking van de gedunde en de niet gedunde helft van het bos dienen echter enige belangrijke punten vermeld te worden.

1e. In de gedunde helft van het bos, groeide meer kamperfoelie en ondergroei dan in de niet gedunde helft. Hierdoor was het aantal broedende lijsters hier altijd hoger dan in de andere helft.

2e. De lijsters blijven vrij trouw aan hun vroegere territorium, waardoor er nu een aantal lijsters ging broeden op plaatsen waar ze het onder normale omstandigheden nooit zouden doen. Dit had tot gevolg dat alle nesten, door het ontbreken van voldoende dekking, uitgehaald werden door het publiek en/of Vlaamse Gaaien.

3e. Doordat het uitdunnen geen invloed op de holenbroeders heeft, moeten deze buiten beschouwing gelaten worden. De hoge score van de broedende mezen moet voor een belangrijk deel toegewezen worden aan de 11 aanwezige nestkastjes.

4e. Vermoedelijk zal een aantal broedvogels van de gedunde helft van het bos zich verplaatst hebben naar de niet gedunde helft.

5e. In de nu volgende tabel met broedvogels moet in de kolom "gedund bos" 1 paar Winterkoningen afgetrokken worden, want die broedden waarschijnlijk in de aangrenzende tuin van de heer Hoeks. Het paartje Staartmezen broedde zeer waarschijnlijk in een van de buitenste dennen van het "Adamsstort", en moet dus ook buiten beschouwing gelaten worden.

	gedund bos	niet gedund bos	totaal
Houtsnip	0	1	1
Houtduif	0	1	1
Winterkoning	2	2	4
Heggemus	0	2	2
Grote Lijster	1	0	1
Zanglijster	1	4	5
Merel	1	3	4
Roodborst	2	3	5
Zwartkop	1	3	4
Fitis	1	3	4
Staartmees	1	0	1
Vink	1	2	3
Vlaamse Gaai	0	1	1
Gr. Bonte Specht			1
Koolmees			6
Pimpelmees			6
Glanskopmees			1
Spreeuw			2
Tuinfluit			1?

Holenbroeders

(dubieus broedgeval)

Bekijken we nu de verdeling van de hiervoor in aanmerking komende broedvogels dan blijkt dat: 9 paar = 26,5 % in het gedunde bos broedden en

dat: 25 paar = 73,5 % in het niet gedunde bos broedden.

Het totaal aantal vogelsoorten dat in het geïnventariseerde bos broedde was 18 + 1 dubieuze.

Het totaal aantal broedparen bedroeg 52 + 1 dubieuze, wat voor het 5,4 ha. grote terrein neerkomt op 9,63 broedparen per ha.

Konklusie:

Het is zeer jammer dat tijdens het uitdunnen van het bos alle ondergroei en kamperfoelie verwijderd is, aangezien dit voor de meeste vogels de belangrijkste broedgelegenheid bood. Zeer waarschijnlijk zullen de broedvogels het 5 à 10 jaar zonder deze voor hen zo belangrijke begroeiing moeten stellen. Er trad dit jaar meer verstoring van nesten op dan in andere jaren, omdat de nesten geheel open lagen en omdat het publiek eerder geneigd was om door het nu kale bos te lopen. Er was zelfs één paar merels die driemaal tevergeefs heeft getracht te broeden. Maar ondanks alles heeft het gehele bos toch nog een vrij grote broedvogeldichtheid, hetgeen voornamelijk te danken is aan het nog niet gedunde deel van het bos.